

dinlemeyi başka ülkelerdeki çocuklardan daha çok severler. Gerek V. Mayakovsky gibi eski kuşaktan bir şairin, gerek Agniya Barto gibi çağdaş bir şairin şiirleri küçük ve büyük çocuklarca aynı derecede ilgiyle karşılanır. Öte yandan, çocukların zihin gelişimlerine de ayrı bir önem verildiği için bu gelişime yardımcı olacağı düşünülen bol resimli ve ucuz kitapların yayımı bir devlet politikası olarak ele alınmış durumdadır.

İSKANDİNAV ÜLKELERİNDE ÇOCUK YAZINI

İsveç

İsveç, çocuk yazını alanında nitelik ve çeşitlilik bakımından İngiltere ile Amerika Birleşik Devletleri'ni yakından izleyen bir ülke olarak tanınır. İsveç'in böyle bir duruma gelmesinde H.C. Andersen'in sürekli bir esin kaynağı oluşu yanında, Ellen Key'in iki ciltlik *Barnets arhundrede 1900* (Çocuk Yüzyılı) adlı eserinin ülkeye dal budak salmış son derece etkili bir okul ve kitaplık örgütünün ve yaratıcı etkinliklere merkezlik eden Stachkhalm Çocuk Tiyatrosunun da rol oynadığı ileri sürülmektedir.

İsveç, öteki kültür alanlarında olduğu gibi, çocuk yazını alanında da uzun süre Almanya'nın etkisi altında kalmıştır. Yalnız, çocuk tiyatrosu geleneğinin bu ülkede çok köklü ve güçlü olduğunu, daha 1700'lerde bile çok sayıda çocuk piyesinin yazılmış bulunduğunu belirtmek gerekir. Kont Carl Tessin'in 1751-53 yıllarında yayımlanan ve içinde peri masalları da bulunan *Yaslı Bir Adamın Genç Bir Prense Mektupları* adlı eserinin çocuk yazınıyla ilgili ilk basılı eserlerden biri olduğu söylenir. İsveçli çocuk kitabı yazarları üzerinde Finli Topelius'un, Danimarkalı Andersen'in ve romantik sanat akımının derin izleri görülür. Nitekim Helena Nyblom ve Anna Wahlenberg, on sekizinci yüzyılın sonlarına doğru Andersen'in izinden yürüyerek ülkelerinde peri masalı geleneğini canlandırmışlardır.

İsveç çocuk yazını tarihinde Selma Lagerlöf'ün *Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige* (Nils Holgerson'un Eşsiz İsveç Yolculuğu) adını taşıyan iki ciltlik kitabının yayımı önemli bir olay olarak değerlendirilmelidir. Aslında bir ders gereci geliştirmek amacıyla kaleme alınan bu kitap, kısa zamanda çeşitli dillere çevrilerek klasik bir çocuk kitabı niteliği kazanmıştır. İsveç'in 1920'lere kadar düşünce ve sanat etkinlikleri bakımından öğreticiliğin (didaktizmin) egemenliği altında kaldığını da belirtmek gerekir. Öğreticilik akımı, Lagerlöf'ün eserine bir yön verdiği gibi, etkisini özellikle küçük çocuklar için hazırlanan resimli kitaplarda belirgin biçimde duyurmuştur. Örneğin, Elsa Beskow, küçük okurların 1897-1952 yılları arasında sürekli olarak arayıp okudukları resimli kitaplarını böyle bir ortam içinde yazıp resimlemiştir.

İsveç çocuk yazınında önemli gelişmeler 1940'tan sonra görülmeye başlamıştır. Bu gelişmeye katkıda bulunan usta yazar ve usta yazar-ressamlar arasında *Ture Sventon* adlı dedektif dizisiyle mizah yazarı Åke Holmberg'i, *Daniel Doppsko* (1959) adlı eseriyle ünlü şair Lennart Hellsing'i ve 1959'da İngilizceye "Kuyruksuz Kedinin Serüvenleri" diye çevrilen *Pelle Svanlös* (1939) adlı kitabıyla Gösta Knutson'u sayabiliriz.

Çağdaş çocuk yazarları arasında Maria Gripe, Gunnel Linde ve Anna Lisa Warnlöf ise ruhsal çözümlenmeye ağırlık veren tutumlarıyla öteki yazarlardan ayrılırlar. Linde'nin 1959'da yayımlanan *Tacka vetjag Skarstensgründ* adlı eseri "Bacanın Tepesindeki Ülke" adıyla 1965'te İngilizceye de çevrilmiştir. Herry Kullman ve Martha Sandwall-Bergström de eserlerinde işçi sınıfının yaşayış özelliklerini yansıtmaya çalışırlar. Edith Unnerstad ve Karin Anckarswärd ise aile ilişkilerine önem veren romanlarıyla tanınmışlardır. Örneğin, Anckarswärd'ün 1963'te yayımlanan *Doktors pojke* (Doktorun Oğlu) kitabında küçük bir kasabanın insanları ve yaşayışı canlandırılır. Sanderbergs, Inger ve Lasse vb. yazarlar, resimli kitaplarıyla, Beskow'un başlattığı geleneği sürdüren değerli sanatçılardır. Çocuk şiiri dalında hemen hatıra gelen kişi ise ünlü şair Britt G. Hallqrist'tir.